

Richtlijnen voor het maken en publiceren van beeldmateriaal

Wanneer beelden niet voor louter persoonlijke of huishoudelijke doeleinden worden gebruikt en wanneer hierop mensen identificeerbaar zijn, dan is de Algemene Verordening Gegevensbescherming¹ van toepassing (vb. bij het plaatsen van portretten op het internet).

Toestemming

Toestemming is steeds nodig, voor zowel het nemen als voor het publiceren van een foto.

Toestemming is een vrije, specifieke en geïnformeerde wilsuiting waarmee iemand de verwerking van zijn gegevens aanvaardt.

- vrij: geen druk uitoefenen om toestemming te verkrijgen
- specifiek: beelden worden voor geen ander doeleinde verwerkt dan het doeleinde waarvoor toestemming werd gegeven
- geïnformeerd: berustend op voldoende informatie

De toestemming voor het nemen en het publiceren van een foto kan steeds worden ingetrokken.

Mogelijke vormen van toestemming

- Schriftelijk
 - o grootste bewijswaarde
 - o vb. bij inschrijving: formulier voor het nemen van foto's én de publicatie ervan
 - o per publicatiemedium (internet, intranet, krant, e-mail, ...) moet er een keuzemogelijkheid voorzien worden
- Mondeling
 - o moeilijk bewijsbaar
- Stilzwijgend
 - o moeilijk bewijsbaar
 - o vb. door te poseren

Is het niet mogelijk om toestemming te vragen, dan moeten de beelden worden geanonimiseerd.

Kinderen

De persoon die de ouderlijke verantwoordelijkheid draagt, moet in principe altijd toestemming geven voor de minderjarige. Vanaf 18 jaar beslissen jongeren alleen.

Vandaag wordt echter aanvaard dat minderjarige jongeren zelf toestemming kunnen geven wanneer zij over "voldoende onderscheidingsvermogen" beschikken, dat wil zeggen dat hij/zij in staat moet zijn om zelfstandig beslissingen te nemen. Dit verschilt uiteraard van kind

¹ VERORDENING (EU) 2016/679 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna: 'Algemene Verordening Gegevensbescherming') <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=NL>.

tot kind, maar dikwijls ligt de leeftijdsgrens toch tussen 12 en 14 jaar. Heeft een minderjarige voldoende inzicht en verantwoordelijkheid, dan geeft hij/zij best samen met de ouders de toestemming.

Voor kinderen jonger dan 12 jaar moet zeker toestemming worden gegeven door de ouders. Een kind jonger dan 12 jaar kan zelf dus geen toestemming geven en wordt vertegenwoordigd.

Geen toestemming nodig

- Publieke plaats
 - o Zich op een publieke plaats begeven = stilzwijgende toestemming
 - o Voor publicatie blijft de toestemming vereist als de persoon het hoofdonderwerp vormt van de afbeelding
Vb. foto van monument waar toevallig enkele personen op staan
= geen toestemming nodig voor verder gebruik
- Menigte = niet identificeerbaar
 - o In principe geen toestemming voor het maken, noch voor het gebruik van de foto (de weergave van de persoon is bijkomstig)
- Publieke personen
Vb. politici, acteurs, zangers, sportvedettes, enz.
= geen toestemming nodig
MAAR enkele voorwaarden:
 - o Afbeelding moet informatief doel hebben. Commerciële aanwending ervan mag niet.
 - o Recht op eerbiediging van het privéleven van de publieke persoon mag niet geschonden worden.
Bv. foto tijdens optreden mag wel, foto tijdens het winkelen = privéleven dus mag niet zonder toestemming
- Beelden voor louter persoonlijke of huishoudelijke doeleinden
Vb. familiealbum, privéopnames van voetbalwedstrijd, fuif of schoolfeest.
MAAR als deze beelden op het internet komen, overstijgt dit de persoonlijke of huishoudelijke doeleinden = Privacywet
Hoe oplossen?
 - o Beveiligde website die alleen toegankelijk is voor beperkt aantal personen
- Het gebruik van een foto op de identiteitskaart
- In het kader van de Camerawet
- In het kader van een taak van openbaar belang en veiligheid
Vb. folder verspreid door de politie met foto van wijkagent
- Als beeldmateriaal nodig is voor de behartiging van een gerechtvaardigd belang als het belang van de betrokken persoon niet zwaarder doorweegt. Dit is afhankelijk van de type instelling en gevoeligheidsgraad van de gegevens die er verwerkt worden.
Vb. foto op identificatiebadge bij personeel van Staatsveiligheid
- Voor journalistieke doeleinden = persvrijheid
MAAR het recht op informatie moet geval per geval worden afgewogen tegen het recht op bescherming van het beeldmateriaal van de afgebeelde persoon.
Vb. schoolkrantje of ledenblad van een vereniging = geen journalistiek doeleinde

Soort foto's in besloten kring

<i>Gerichte foto's</i>	<i>Niet-gerichte foto's</i>
Een afbeelding waarop één of meerdere personen worden uitgelicht of waarvoor wordt geposeerd	Eerder sfeerbeelden of beelden waarop personen toevallig aanwezig zijn zonder dat er een focus wordt gelegd op de perso(o)n(en)
- Portret - Individuele en herkenbare opname - Klasfoto	- Sfeerbeelden - Groepsfoto's
Toestemming nodig, best schriftelijk	Geen toestemming nodig
Informatieplicht: - Soorten: foto's, filmpjes,... - Doeleinden - Vermelden publicatiemedia (internet, intranet, krant, e-mail, ...) met keuzemogelijkheid - Rechten van de betrokkene zoals het recht op informatie, toegang, verzet	Informatieplicht: - Melding dat er beelden genomen worden - Doeleinden - Vermelden publicatiemedia (internet, intranet, krant, e-mail, ...) MAAR bij gebruik voor publiciteit: wel toestemming vragen indien persoon herkenbaar is

Klasfoto's

Een leerling mag nooit verplicht worden om op een klasfoto te gaan. Ook hier is de toestemming van de leerling nodig.

Selfies

Poseren voor een foto betekent dat je toestemming geeft voor het maken van de foto. Dit is geen toestemming voor het publiceren van de foto op het internet. Hiervoor moet dus nog eens apart toestemming gevraagd worden.

Verdere aandachtspunten

- De opnamen mogen geen aantasting inhouden van de eer of goede naam en dienen respectvol te worden gepubliceerd.
- Overbodige bijkomende persoonsgegevens (namen, adressen, etc.) worden niet bij de foto's vermeld.
- Extra zorgvuldigheid bij een activiteit in een school voor speciaal onderwijs of in andere sferen waarin gevoelige gegevens worden verwerkt.

Sociale media

Voor kinderen jonger dan 13 jaar moet de toestemming voor het gebruik van sociale media en de verwerking van persoonsgegevens hieromtrent, worden gegeven door de persoon die de ouderlijke verantwoordelijkheid voor het kind draagt.²

In België is de leeftijd waarop een kind toestemming kan geven verlaagd naar 13 jaar.³ Een kind jonger dan 13 jaar kan zelf dus geen toestemming geven en wordt vertegenwoordigd door de ouders of voogd.

Wat kan je doen tegen ongewenste foto's (zonder toestemming) op sociale media?

- Vraag aan diegene die dit gedaan heeft om de informatie terug offline te halen omdat ze zonder jouw toestemming online werd gezet.
 - o Dit kan persoonlijk of via Facebook door op 'Opties' en 'Rapporteren' te klikken.

- Neem contact op met de Privacycommissie (<https://www.privacycommission.be/> of <https://www.ikbeslis.be/contact>).
- Vraag aan de beheerder van de website waar de informatie is gedeeld om deze te verwijderen met als reden dat ze zonder jouw toestemming werd gepost.

Meer informatie

Algemeen

- <https://www.ikbeslis.be/>
- <https://www.ikbeslis.be/ouders-leerkrachten/fotos-en-filmpjes>
- <https://www.privacycommission.be/nl/recht-op-afbeelding>
- <http://www.childfocus.be/nl/preventie/veilig-internetten/ouders/jongeren-en-sociale-netwerken/het-recht-op-afbeelding>

² Art. 8 Algemene Verordening Gegevensbescherming.

³ KENNISCENTRUM KINDERRECHTEN, *Digitale media en Kinderrechten, het evenwicht is zoek binnen de Algemene Verordening Gegevensbescherming*, 2016,

http://www.keki.be/sites/default/files/publications/Beleidsadvies%202016-1%20uit%20eigen%20beweging_Digitale%20Media%20en%20Kinderrechten.pdf;

KINDERRECHTENCOMMISSARIAAT, *Toepassing EU-verordening privacy in België: participatie aan sociale media vanaf 13 jaar*, 22 april 2016,

https://www.kinderrechtencommissariaat.be/sites/default/files/bestanden/2015_2016_09_advies_eu_dataprotectie_sociale_media_vanaf_13jaar_def.pdf;

VLAAMS PARLEMENT, *Verslag van de commissievergadering van de Commissie Cultuur, Jeugd, Sport en Media*, 19 mei 2016,

<https://www.vlaamsparlement.be/commissies/commissievergaderingen/1058542/verslag/1061011>.

- Aanbeveling inzake de verspreiding van beeldmateriaal (A/2007/033)
https://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_02_2007_0.pdf
- Advies inzake de verspreiding van beeldmateriaal (A/2007/033)
https://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/advies_3_3_2007_0.pdf
- Privacycontrole uitvoeren op Facebook
<https://www.facebook.com/about/basics>

Folders en lesmateriaal

- <https://www.ikbeslis.be/ouders-leerkrachten/lesmateriaal>

Kwis - recht op afbeelding

- <https://www.ikbeslis.be/jongeren/fotos-en-filmpjes/quiz>